

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput LXIX. Decima sexta ratio: quia doctrina illa nata est infinitis bellis,
dissidiisque, totum turbare mundum, per latissimum probabilitatis usum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

opinio de licito reddatur probabilior? Sed ad quid ipsius ostendere probabilitatem, si minor probabilitas æqualem dat agendi securitatem? An ut ostendatur ipsius veritas? Sed ad quid servit tam laboriosa ostensio veritatis, ubi æqualem securitatem præstat cognitio probabilitatis?

808 Inutile proinde, immò illicitum erit favorabiles impugnare opiniones, hoc ipso quòd cognoscuntur vel supponuntur esse probabiles. Neque enim utile vel licitum est, sanam & tutam impugnare, & velle destruere doctrinam, cognitam ut talem. Qualis (secundùm Probabilitatem) est omnis doctrina probabilis. Quo enim sine honestari potest impugnatio doctrinæ sanæ & turæ? An ut appareat ipsius falsitas? Sed si equidem sana & turæ sit, falsitas ipsius argumentis solùm probabilibus, non certis probata (secundùm eisdem Probabilitatem) nihil moribus nocet; sanitas verò multum prodest. Iniquum est autem (inquit laudatus Gonzales loco citato n. 109.) conari ad evertendam doctrinam, quæ nihil potest nocere animæ, & potest ipsi prodesse multum. Maximè cum falsitas illa, cum sanitate conjuncta, exiguum malum sit (utpote error solùm materialis) sanitas verò ingens bonum. Iniquum est autem, conari ad destruendam rem, quæ affert ingens bonum, ne inducat exiguum malum, v. g. impedire medicinam, sanitatem allaturam, propter exiguum malum, quod inducit simul cum ingenti isto bono.

CAPUT LXVIII.

Decima-quinta ratio: quia doctrina illa tollit studium orandi pro obtinenda cognitione veritatis, notitiaque divinæ legis.

809 Studiosè quærendam, à Deoque postulandam notitiam veritatis divinæ legis, Scriptura monet, Patres docent, ratio dicit. Pleni namque sunt Psalmi hujuscemodi supplicationibus: *Veritatem tuam doce me. Doce me justificationes tuas, &c.* Augustinus l. 1. contra Academic. c. 4. *Quisquis veritatem minus instanter querit, is ad finem hominis non pervenit.* Et epist. 6. *Omnes aut sumus, aut tenemur esse cives illius civitatis, cujus Rex & Imperator est veritas; ne simus ex alia, cui falsitas dominatur.* Et idipsum ratione probat S. Thomas 2. 2. q. 60. a. 4. ad 2. *quia verum est bonum intellectus, falsum autem est malum ipsius, ut dicitur 6. Ethic. Et idèd unusquisque debet niti ad hoc, ut de rebus judicet prout sunt.* Et hinc principium juris est, in iis quæ pertinent ad fidem, & bonos mores, tenere, maximè verò docere opinionem quamlibet falsam, est malum moraliter, & peccatum poenâ dignum ratione sui. . . nisi excuset ignorantia invincibilis. Ita omnes Doctores (inquit Esparza in Append. art. 224.) quia, quoad mores, quælibet opinio falsa, addit vel demit legi Dei: addit, si est stricta, &

falsa; demit si est larga, & falsa. Utrumque autem est prohibitum lege Dei.

At si quælibet opinio, etiam minus probabilis, etiam in concursu oppositæ longè probabilioris, sufficit ad conscientiam securitatem, sufficit ad morum directionem; studiosè ergo quærenda non est veritas. Non enim veritatem studiosè quærit, qui, relicta opinione longè verisimiliori, oppositam falsissimam eligit. Nam eo ipso convincitur non quærere, nec eligere ejusmodi opinionem propter veritatem. Quisquis enim opinionem propter veritatem eligit, eam non eligit, in qua majora videt indicia falsitatis, sed in qua majora videt indicia veritatis. Eligit proinde probabiliorum, non minus probabilem, agnitam ut talem.

Si secundùm doctrinam illam Probabilitatum studiosè quærenda non est veritas; nec studiosè à Deo est postulanda. Neque enim ad aliud necessaria est notitia veritatis, nisi ad hoc ut benè agendi securitas obtineatur. Si igitur hæc obtineatur per quamcumque probabilitatem, cessat finis studiosè inquirendi cognoscendique veritatem. Ut enim dixi capite præcedenti, quorsum se fatigabit, à Deo postulando notitiam veritatis, qui securum se credit ductu cujuslibet probabilitatis?

CAPUT LXIX.

Decima-sexta ratio: quia doctrina illa nata est infinis bellis, dissidiisque, totum turbare mundum, per latissimum probabilitatis usum.

PROBatur, quia visum est Tamburinol. 1. 812 in Decal. c. 3. §. 4. stante probabilitate de jure, quemlibet Regem contra alium bellare posse; èd quòd cuique liceat probabilem sequi opinionem, probabiliorē relicta. Et idem visum est Sancio in select. disput. 44. n. 57. & seqq. tamen (inquit) alter sit in possessione. Per consequens opinio ipsorum probabilis est secundùm principia Probabilitatum. Quia juxta Sanchez l. 1. Summ. c. 9. n. 7. Layman l. 1. tr. 1. c. 5. §. 2. n. 6. Georgium de Rhodéz disput. 2. de act. hum. q. 2. sect. 3. & alios, unius Authoris docti & pii auctoritas sufficit ad opinionis probabilitatem. Quod sic probat Caramuel Theol. fundam. pag. 137. *Communis Theologorum sententia ad probabilitatem postulat quatuor Auctores, in re, quæ à multis tractatur: in hoc enim saltem omnes conveniunt, quòd opinio quatuor Auctorum sit probabilis. Sed contra ego hæc rationem efformo, quæ solutione hucusque caruit. Quidquid testantur quatuor Auctores, est probabile. Sed ad probabilitatem non requiri quatuor Auctores, quatuor testantur; imò viginti, aut plures. Ergo opinio unius Auctoris sufficit.*

Siquis dicat hoc non procedere, quando ex opinione unius vel quatuor Authorum magna sequuntur inconvenientia, sive pericula & damna, sicut ex illa de bello opinione,

Contra arguit Caramuel pag. 549. *Non est bona consequentia; ex tali vel tali assertione magna pericula & damna oriuntur. Ergo est falsa...* Hinc est quod ego iudicem, summa inconvenientia sequi ex multis opinionibus, qua hodie circumferuntur; nec tamen ideo illas improbabiles esse. Multa enim suboriuntur ex restrictionibus mentalibus; multa ex oculis compensationibus; multa ex licentia occidendi iniustum iudicem, aut testem, quam nonnulli concedunt; multa etiam ex illa opinione, qua docet, de oculis non iudicare Ecclesiam; multa ex aliis. Quibus tamen non obstantibus inconvenientibus, illa sententia in terminis, quibus hodie in scholis traduntur, sunt ut minimam probabilissima, & à nemine damnari possunt. Vide infra n. 828.

- 814 Verum opinio illa Sancii & Tamburini, inimica est generis humani, videturque Authore diabolo orta, in perniciem universi Orbis, perturbationemque pacis & publicae tranquillitatis. Estque, tam in se, quam in principio cui nititur, tot malorum incentiva, ut non solum Regibus ac Principibus, sed & eorum subditis valde sit perniciosa.
- 815 Primò namque patentissimam ad innumeras injustitias, homicidia, incendia, Civitatum, Provinciarum, Regnorum desolationes, ex quacumque probabilitate inferendas, aperit viam. Solent namque Christiani Principes, antequam bella suscipiant, à Theologis suis, conscientiaeque Directoribus, inquirere quid sibi liceat, & facile inveniunt Consultores & Resolutores palpantes, qui in gratiam Principum favorabiliter respondent; à quibus dum Principes audiunt jus suum probabile esse, sibi que fas esse probabilem sequi opinionem, etiam contra probabiliorem, etiam contra bonae fidei possessorem, isti consilio, seu resolutioni facile acquiescentes, bella movent, cadibusque, incendiis & desolationibus omnia implent.
- 816 Secundò, si Regibus liceat, ex quacumque (id est sive ex majori sive ex minori, sive ex aequali (ut Probabilistae volunt) probabilitate, alios Reges propriis exturbare possessionibus; ipsis à fortiori licebit, subditos suos pariter exturbare, ob incommoda sine comparatione minora hinc oriunda, quam ex bellico strepitu. Hoc verò dato, quis subditus tutus erit in sua possessione? quis Naboth in vinea sua? Non enim desunt Authores (quos citatos sequitur Blacvodeus in Apologia pro Regibus c. 7. 26. & 31.) quibus probabile videtur, omnia subditorum bona ad dominium Regum pertinere, solo usu apud subditos existente, quem ipsis, ubi ratio aliqua inciderit, auferre possint.
- 817 Tertio, si liceret Regibus ex quacumque probabilitate, seu alios Reges, seu subditos suos, propriis exturbare possessionibus, non deerit, qui ex hoc illaturus sit, pari jure licitum subditis, ex quacumque probabilitate Reges suos regnorum suorum possessione, immò & vità exturbare, totius saltem Parlamenti autoritate,

quam esse gravem, atque aded probabilem concludet ex ista Caramuelis positione Theol. Mor. n. 1408. *Totius Reip. & Consilii supremi auctoritas gravis est, quacum nec dubium, nec timor, nec scrupulus componi potest.* Hoc verò dato, Reges omnes expositi erunt praesentissimo periculo execrabilis illius executionis, quam nuper, cum totius orbis horrore, Jacobus Angliae Rex passus est. Quod sanè patricidium, sua non fuit probabilitate destitutum, secundum principia Probabilitatum: utpote fundata, non in unius dumtaxat, vel alterius, seu trium vel quatuor Doctorum, sed in Parlamenti totius autoritate.

Quartò, si liceret Regibus, ex quacumque probabilitate, tam vicinos Reges, quam subditos possessionibus suis exturbare; liceret & subditis, ex quacumque probabilitate, Regibus & Superioribus (licet auctoritatem possidentibus) obedientiam denegare. Quod concedunt quidem aliqui Probabilistae, sed vel ex illa ipsa concessione facile quisque potest percipere, quam exitiosa sit libera probabilitas auctoritati Regum, Superiorumque omnium. Sed hac de re plura capite sequenti.

CAPUT LXX.

Decima-septima ratio: quia doctrina illa Regibus, Principibus, Superioribus omnibus, religioaque obedientia exitiosa est.

PROBatur, quia viam aperit ad labefactandam obedientiam, Regibus, Principibus, Superioribus omnibus, etiam Religiosis debitam. Atque enim Probabilistae non pauci, quòd ubi datur opinio probabilis, docens, in aliquo casu non teneri subditum obedire Superiori, tunc subditus, qui credit eam opinionem esse probabilem, non tenetur obedire, licet possit: quia potest alteruram opinionem isto sequi. Ita in terminis Sanchez l. 6. in Decal. c. 7. n. 7. citans Sayrum. Idipsum ut certum tradit Castro-Palao p. 1. disp. 2. num. 6. etiam si (inquit) contraria opinio pro Superiore sit probabilior, citatque insuper Torres, Joannem Sancium, & Navarrum, tamen hunc malè. Nec solum subscribit Caramuel in Reg. S. Bened. l. 1. n. 65. sed & addit, Abbatem in tali casu punire non posse Religiosum, qui taliter ipsi renuerit obedire. Et Theol. fundam. pag. 202. ait iudicem punire non posse eum, qui, secutus opinionem probabilem, occiderit ob defensionem honoris v. g. Idque sibi clarum & certum esse.

Porrò secundum ipsos datur opinio probabilis, quòd subditus non teneatur obedire Superiori praecipienti, quando probabile est quòd res imperata sit illicita, vel extra Superioris potestatem. Ita Palao ibidem n. 5. & plurimi alii, quorum rationes & argumenta asserti Diana p. 9. tr. 9. resol. 45.

Istà ergo doctrinà subditus imbutus negare poterit obedientiam Superiori, praecipienti rem,